Dissertatio

inauguralis medica

de

Prosopalgia nervosa.

Auctore

Jos. Carol. Major.

D[illegible]i

inaug[illegible]ica

Prosopalgia nervosa,

quam sub auspiciis,

Reverendissimi ac Celsissimi Principis

Domini Domini

Wenceslai Leopoldi Equitis Chlumczansky

de Przestawlk et Chlumczan,

Dei gratia Archiepiscopi Pragensis, sedis apostolicae per inclytum Regnum Bohemiae, nec non per celeberrimas Bambergensem, Misnensem et Ratisbonensem Dioeceses legati nati, Caes. Reg. Ordinis Leopoldini Magnae Crucis Equitis, etc. etc. Inclyti Regni Bohemiae Primatis, suae Caesareo-Regiae Apostolicae Majestatis Consiliarii intimi actualis, almae et antiquissimae Carolo-Ferdinandeae Universitatis Pragensis Cancellarii perpetui, et studiorum Protectoris etc. etc.;

sub Rectoratu

magnifici, perillustris, celeberrimi ac doctissimi

Domini

Joannis Theobaldi Held,

Medicinae Doctoris, artis obstetriciae Magistri, Nosocomii fratrum Misericordiae Physici, Candidatorum pro suprema Doctoratus Medici Laurea Examinatoris, Senatus Academici in Publicis et Politicis Praesidis,

h. t.

Procancellarii et Rectoris Magnifici;

sub Directoratu

magnifici, perillustris, celeberrimi ac doctissimi

Domini

Ignatii Nadherny,

Medicinae Doctoris, artis obstetriciae Magistri, ad Inclytum Regni Bohemiae Gubernium Consiliarii Caesareo-Regii Actualis, per Bohemiam Protomedici, Medicinae forensis et Politiae medicae Professoris publici et ordinarii optime emeriti, Celeberrimae Facultatis Medicae Praesidis, atque Studii Medici Directoris, Senatus academici in Publicis et Politicis Assessoris, etc. etc.

Decano

Illustri, spectabili, celeberrimo ac doctissimo

Domino

Francisco Alexio Wünsch,

Medicinae Doctore, Pathologiae et Therapiae generalis nec non Pharmacologiae Professore supplente, Senatus Academici in Publicis et Politicis Assessore, Candidatorum pro suprema Doctoratus Medici Laurea Examinatore; etc. etc.

Coram

Caesareo-Regiis in eadem Facultate

Dominis Professoribus

ac

tota celeberrima Facultate

publicae Eruditorum Disquisitioni submittit:

Jos. Carol. Major,

Bohemus, Litomericensis, pro suprema Doctoratus medici Laurea Candidatus.

Theses in adnexas disputabitur in aula Carolina hora decima, die 5. mensis Maji MDCCCXXVII.

Dissertatio

inauguralis medica

de

Prosopalgia nervosa.

Auctore

Jos. Carol. Major,

pro suprema Doctoratus medici laurea Candidato.

Pragae:

Typis Sommerianis.

1827.

Reverendissimo ac Illustrissimo

Domino Domino

Vincentio Eduardo Milde,

Dei et Apostolicae Sedis gratia Episcopo Litomericensi, S. S. Theologiae Doctori, Ecclesiae Metropolitanae ad Divi Stephani Viennae Canonico Honorario, Musei Regni Bohemiae Membro activo, Domino in Drum et Trzebautitz etc. etc.

Illustrissime ac Reverendissime

Domine Domine!

Quum hunce libellum — qui eximium nominis Tui decus in fronte gerit, in subsequentibus vero pagellis exiguas juvenilis scientiae primitias complectitur, — sub auspiciis Tuis in lucem prodire laetor: me simul penitus imparem sentio, gloria Tua, quae in univer-

sa litteratorum celebratur republica, dignum quidpiam proferendo: ad clementiam Tuam supplex confugio, ut non tam rei ac conaminum juvenilium tenuitatem, quam animi grati et venerabundi pietatem, cujus palam hic profitendae mihi laeta obvenit occasio, benigne

respicere et intueri, Tibique persuasum habere digneris, haecce piissima erga Te animi sensa nunquam et nusquam in me esse emoritura. — Noli caeterum dedignari, me sub auspiciis Tuis ex schola in vitam, quam vocant psacticam transgressurum, excelsam benevolen-

tiam gratiamque Tuam in omne vitae suae tempus sibi iterum iterumque efflagitare.

Illustrissimi ac Reverendissimi
Domini Domini

humillimus
auctor.

Procemium.

Cum terrificam formam, qua tot morbi imbuti, naturam victricem excludunt, aegrosque sub optima medendi ratione hinc inde trucidare intendunt, minus respiciam; ingens aegrorum cruciatus, etsi periculo careat, mihi in capessenda materia pro dissertatione haesitanti, imposuit officium, solertem prosopalgiae imaginem veritati innixam methodumque, qua vis deleteria justo artis adminiculo prohibi queat, quousque vires imbecilles sufficiant, exponendi.

Meta mihi consequenda expostulat, ne nova in arte medica detecta repudiam, sed ut morbi doctrinam studiosi Medicinae cultoris attentione summopere dignam, neotericorum et veterum opinionibus combinandis, comparandis nec non iterata observatione comprobatis locupletare, strenue mihi proponam. Neminem fugiet, quam arduum sit, huic scopo praefixo omni ex parte satisfacere, cum terrifica morbi indoles, malignitas decursus, dolor horrendus, sedes magis abscondita, diffusa causarum copia insultusque recidivantes abunde comprobent, prosopalgiam ad eas spectare affectiones, quae densis obductae tenebris, indefessam medici operam vanam reddere consuescunt. Cum naturae molimina parum praestare valeant ac dolor faciei Fothergillii praecipiti passu organismo insidias struat, arti soli incumbet officium, doloris vehementiam infringendi, extensionem

ulteriorem recidivamque praecavendi. Quamvis pertractanda affectio illis non sit inserenda morbis, qui sub praecoci incremento, medici praesentiam recusanti, extemplo enecare valent; maligna indoles, pertinaciter irradicata, medici opem citissime exigit. Proprio desiderio concitatus, libenter curiosa prosopalgiae descriptione occupor, et eo magis hanc formam capessere cogor, cum observationum thesaurus pauca suppeditet exempla et infallabile axioma assequi, hucdum extra virium mortalium sphaeram positum sit. Si, morbi saevitie fracta, nova detecta, centena experientia confirmata fuerint, opinionumque ac therapiae discrepantia cessaverit, tum ad metam praefixam perveniendam jucundior, tutissima ac certissima, nunc adhuc incognita, sciscitanti patebit via. Etsi medicorum plures simili operi manus feliciter admoverint, quorum labori opus-

culum a me tyrone adhuc in arte medica conscriptum, postponendum demisso animo fateor, etsi totidem morbi idea elucubrata fuerit, additamenta pro virium ratione, paucaque commentaria aduectere, mihi licebit. —

Denique exopto, enixeque flagito, ut, quicumque offenderit errores, mihi studiorum curriculum anno abhinc deserenti, inevitabiles, ignoscere, benigneque artis primitias, in emolumentum decumbentium palam promulgatas, suscipere velit.

I.

Conspectus historiae morbi diversaque illius synonyma.

Quamvis exacta prosopalgiae apud veteres auctores mentio non facta sit, quamvis illo aevo explanandam determinationem desideraverint medici, hinc inde plura dispersa, fida observatione comprobata, inveniemus; quae, etsi hisce minus eruatur morbi indoles, serius superstruendis regulis therapeuticis ansam praebuere firmiusque cognitionis fundamentum reddidere. Si innumera percurrimus medicorum opera, summa sagacitate conscripta, vestigia prosopalgiae reperiuntur, quae jam ab Aretaeo cephalca nominata fuisse dicitur. — Graecus Simeon Seth, Arabumque plures [1,2]) hanc affectionem in scriptis commemorant. Serius ad exactio-

---

1) Ebn Sina c. L. 3. fen. 3. tr. I. c. 15. pag. 517. edit Paulin. Venet. 1595.

2) Rhazis oper. lib. I. ad Amanzorem c. 5. Avicennae canon. lib. III. fen. 2. tr. 1. c. 15. edit Paulin. Venet. 1595.

rem morbi notionem duxit celeberrimus André[3]). Pathologis vero omnibus consentientibus ac essentialis Therapiae discrepantia amota, cel. Fothergillius lucidam diagnosin promptissimamque Therapiam, conamini antecessorum laudando primus superstruxit morbique denominationi vulgari ansam praebuit. Neoterici egregiam viam ulterius sternendam, non desudarunt, operamque indefessam sic dictae torturae oris praevertendae navasse, compertum habemus.

Ingeniosi auctores, Pujol [4]), Forstmann et Leidenfrost [5]), Siebold [6]), v. Loenen [7]), Simon [8]), Selle [9]), Blumenbach [10]), Gmelin [11]), Baldinger [12]), Langen-

---

[3]) André observations sur les maladies de l' urètre. a Paris 1756. pag. 318.

[4]) Pujol. Essai sur la maladie de la face nommée le tic douleureux à Paris, 1787. 8. deutsch übersetzt von Ch. H. Schreyer. Nürnb. und Altd. 1788. 8.

[5]) Forstmann et Leidenfrost de dolore faciei Fothergillii. Duisb. 1790.

[6]) Siebold doloris faciei, morbi rarioris atque atrocis observationibus illustrati adumbratio. Wirceb. 1796.

[7]) v. Loenen dissertatio de dolore faciei convulsivo. Gröning. 1797.

[8]) Simon dissertatio de prosopalgia. Hal. 1793.

[9]) Selle. Neue Beiträge zur Natur und Arzneykunde. W. Berlin. Th. I. Nro. 6. pag. 27. 1782.

[10]) Blumenbachs mediz. Bibliothek.
B. III. pag. 147 und 316. B. II. pag. 506.

[11]) Gmelins fortgesetzte Versuche über den thierischen Magnetismus. S. 604.

[12]) Baldinger mediz. Journ.
Th. 7. pag. 55. Th. 1. Nro. 6.

beek [13]), Nobilis de Leuthner [14]), Reil [15]), Dreyssig [16]), Sprengel [17]), Hufeland [18]), Frank [19]), caliginem, prosopalgiam obducentem dissipare, illaque remota forum Medicinae augere, conati sunt. — Medicorum plures consentientes opera plura ejusdem valoris construxisse constat [20 21 22]). Supervacaneum nequaquam censeo, diversa nomina prosopalgiae competentia adduxisse, cum rationem originis dolorisque exprimant, cum ignavia praeoccupati, falsam subministrent Therapiam. Qualibet determinatione indoles occulta terrificaque forma exprimitur. —

Sequentia obveniunt in medicorum scriptis prosopalgiae Synonyma a peculiari signo pathognominoco, a momento sive proëgumeno, sive excitanti deprompta.

---

13) Langenbeck tract. anatomico chirurg. de nervis cerebri in dolore faciei consideratis.

14) Nobilis de Leuthner commentat. de dolore faciei Fothergilli. Wirzeb. 1810. 8.

15) Reil. Memorab. clinic. Vol. I. fasc. 2. pag. 7.

16) Dreyssig's Handbuch der mediz. Diagn. pag. 423.

17) Sprengels Handbuch der Pathologie. III. Th. §. 252.

18) Hufelands Journal der praktischen Heilkunde. B. 20. St. 1. Nro. 1. B. 9. S. 1. pag. 56.

19) Joan. Petri Frank de curandis hominum morbis epitome.

20) Sammlung auserlesener Abhandlungen zum Gebrauche praktischer Aerzte. B. 20. S. 1. pag. 179.

21) Complete collection of Fothergillo works by Lettsom. London 1781. 8.

22) Museum der Heilkunde. I. Band. Zürch 1792. Nro. 36. 40.

Imo. Cephaleam nominarunt, cum caput praeprimis obrutum se manifestet.

IIdo. Torturam oris dirissimo faciei dolori nomen debere, abunde constat.

IIItio. Ob convulsivam musculorum faciei distorsionem trismi denominationem ortam fuisse, credunt.

IVto. Dolor faciei Fothergillii a nomine studiosissimi morbi observatoris desumtus.

Vto. Alii ea ex causa nuncuparunt dolorem rheumaticum faciei, cum rheumatismo non dissimilis, observata fuerit affectio.

VIto. Nonnulli neuralgiae facialis denominationem a plaga nervi affecti deductam, asservare intendunt.

VIImo. Prosopalgia nervosa regionem indolemque doloris exactissime assignat, hinc et reliquis denominationibus pro libitu assumtis revera palmam praeripere, manifestum, quare in hocce libello hoc nomine uti, mihi concessum sit. Scripta multifaria prius commemorata confirmant assertionem, morbum pertractandum diverso modo nuncupatum fuisse..

II.
Phoenomenorum localium et universalium expositio.

Vix occurrit morbus, qui sub primo intuitu luculentiora manifestaret phoenomena, quorum praesentia tanta diagnoseos certitudine stipata incedit. Characteristica competunt prosopalgiae phoenomena, irruentesque paroxismi, quibus alius affectionis exacerbatio vix aequiparanda, ad eruendam sedem sufficiunt. Etsi invasionis stadium cito finitum sit, etsi sensibus vix obversetur prodromorum vestigium, tamen symptomatum seriem praemittere cogor, quae minantem prosopalgiam annuntiat, curamque prophylacticam instituendam monet. Eo casu, ubi non subito aeger corripitur malo, exordiuntur anxietatis sensatio, aspectus lanquidus, respiratio suspiriosa, tensio mollesto pruritu stipata, se extendens per palatum molle, supercilia regionemque supra et infraorbitatem, mollestus ad scabendum invitans Mirmecismus. Intercedunt saepe dolores pungentes, acsi aeger ictu electrico vehementer concuteretur. Si vero ex improviso dolor exsurgit, tum radiorum adinstar juxta directionem pedis sic dicti anserini propagari videtur, pedetentim increscit aut cito augetur, ac intollerabilis redditur. Plerumque hospitatur in regione infraorbitali, quae recrudescente dolore mitissimam reformidat contrectationem. Dolor minus dijudicanti in musculis et ossibus sedem figere

nonnunquam a sinu maxillari, ab orbita, dente carioso glandulisque adjacentibus exire videtur. Dolor intensus, vehemens, lancinans, terebrans, distendens, punctorius quasi ex cultro infixo, talem saepius vehementiam nanciscitur, ut mentis perturbationem, sensuum hallucinationes horrendosque aegri ejulatus extorqueat, faciei distorsionem motumque musculorum impeditum provocet. A nonnullis medicis observabantur striae longitudinales intensive rubrae, a fronte ad nasi alas propagatae. Brevissimo saevire visus tempore, sed cito recruduit dolor dirissimus. Communia inflammationis signa, ut tumor, calor, temperatura saltem adaucta saepe conspiciuntur. Oculorum vivacitas exstincta, labiorum tremores musculorumque distorsio aspectum reddunt truculentum ac physiognomiam priori plane dissimilem. Non mirum, si aeger adfectioni syncopali ac desperationi proximus, totius organismi statum a norma discrepantem offerat. Algor, cutis spasmodice constricta, carotides fortiter pulsantes digitumque appositum vi ferientes, absque frequentia inconsueta, potius pulsuum numero restricto, respiratio anhelosa, deglutitionis ac loquelae impedimentum concussionesque vehementissimae sistunt generalia momenta, quae symptomata prius assignata de regula concomitari consuescunt. Epiphora salivaeque excretio larga fractum insultus impetum comprobant. Prostant ex altera parte exempla adfectionis ructu flatuque mitigatae. Experientia confirmatur, eo citius paroxismum terminatum fuisse, quo vehementior fuerit. Unius paroxismi extensio certis limitibus nunquam circumscripta, inconstans, determinato typo nunquam adstringitur. Revertitur plerumque interdiu, aegrumque nocturno tem-

pore vexare cessat, mox quadrante horae, mox dimidio, integra aut pluribus horis paroxismum saevire observarunt. Prosopalgiae nonnunquam in chronicum statum vergentis extensionem exacte definiri non posse, neminem fugiet. Idem valet, si morbi decursum spectamus. Saepe absolvitur unico paroxismo, saepe plures agnoscit. Tempestatis mutatione, approbato lunae influxu, decursum aliter determinari, compertum habemus.

III.

Opiniones, sedem prosopalgiae concernentes.

Ramificationes quinti septimique paris nervorum ab encephalo exeuntium sedem diversae modificationis sistere, luculenter constat. Nervorum decursu exacte determinato, obtinemus volatilis doloris ideam. Mirum nervorum vinculum, quo omnes in unum nectuntur, ae harmonicum exhibent consensum, exponendae sedi inservit. Odontalgiam aemulans, ex adfectione tertii rami quinti paris deducitur.

Causa propagati doloris ad palatum ramus alter paris quinti accusatur. Adfectio orbitam occupans, nervum infraorbitalem, a stirpe trigemini proficiscentem, a fronte vero exiens, nervum fronti prospicientem qua

sedem aguoscit. Per genas ad auditus organa extensa septimum par nervorum encephali praehensum assignat. —

Anatomica momenta propterea veniuut adnectenda, cum ignavia nervorum situs, salubris caeteroquin incisio damnosa reddi possit. Nervos teneriori tegmine obductos, aliis corporis regionibus prospicientes, prosopalgiae indolem fallaciter exhibuisse, ex scriptis medicorum ac observatorum plurium eruitur.

IV.

Morbi, quibuscum analogiam essentialem offert.

Supervacaneum haud censeo, adnectere differentias, quorum ueglecta mentio medici seductioni ansam praebere possit; confudere enim prosopalgiam in perniciem aegrorum cum aualogis malis auctores, quae adducere non haesito, cum obscura ab vitiosa diagnosis ex omissa distinctione accurata promanet.

Confunditur

Imo. cum odontalgia. Illegitimae ac falsae hypothesi innixam indagamus iu nonnullis scriptis morbi determinationem; exstant exempla inepte commutatae prosopalgiae cum dolore dentium. Quamvis analogus conveniat odontalgiac dolor, quamvis cariosa destruc-

tio suspicioni prosopalgiae sublatentis inservire possit, comparere solent characteristica et pathognomonica in dirigendo Therapiae selectu discrimina. Si dentem qua sedem agnotum, corruptione consumtum offendimus, si confusionis committitur error, tum evulso dente imo pluribus evulsis malum increscet. Sedes exactis limitibus terminata ad dentis alveolique peripheriam restricta observatur, denique dolor atrocissimus prosopalgia occupatum infestat et per plura cito sese excipientia intervalla immunitatem ab omni dolorifica sensatione conciliat aegro; citissime iterum obruitur, brevique reficienti gaudet levamine.

Odontalgiae suspicionem praecedunt consueta momenta causalia, tempestatis vicissitudo, graviditas, destructio dentium etc. Prosopalgia prachensi, interno momento adscribere solent morbi originem, imaginem ab odontalgia diversam exhibent, extra paroxismum qui plerumque interdiu occurrit, quam optime valent, dum odontalgia continuam sistat flagellam.

IIdo. Distinctio a trismo nullis difficultatibus succumbit, respicientes utriusque aetiologiam symptomatologia junctam. Aetatem juniorem praegressis laesionibus, aeris athmosphaerici indole permutata, externisque momentis iuquiliuis conspirantibus saepe praehensam ac diu infestatam animadvertimus. Exorditur trismus sensu titillanti, convulsiva musculorum faciei distorsione experti, dum e contra senes, lauto vitae generi addicti, cachexiis ex abdominis anomalia scaturientibus obnoxii, hoc tormento obruantur.

IIItio. Analogiam agnoscit cum accedente vitio organico antri Highmori aut sinuum frontalium.

Pathognomonica signa manifestissime conjectandam refutant analogiam, quod ex sequentibus desumere licet: Prosopalgia absque ulla decurrit febri, dolore pungente, extus persentiendo, repentinas celebrante invasiones juncta cernitur, dum antri Highmori aut sinuum frontalium inflammatio in suppurationem tendens pulsanti ac obtuso designetur dolore, qui peculiari simul indole ossium affectionem omni eripere valet dubio.

IVto. I n s e c t a in cavum Highmori ac sinus frontales proserpentia, m e m b r a n a e m u c o s a e n a r i u m i n t u m e s c e n t i a e, quorsum p o l y p i spectant, a d f e c t i o n e s q u e v e n e r e a e vix momentis discernendis indigent.

Vto. Convicti de obstaculo transspirationis cutaneae, persuasi de irradicata d i a t h e s i a r t h r i t i c a, hemicraniae memores justeque scrutantes, non fallimur. Etsi arthritis impetuose et saepius mollestet aegrum, tam insigne decumbentis tormentum non sistit ac prosopalgia, locum mutat, plerumque febri incedit, nocturno tempore exacerbatur, quo altera intermissione gaudet.

VIto. Proxime adnecti meretur c l a v u s s i c d i c t u s h y s t e r i u s, qui capillitium occupans rarissime ad inferiorem extenditur regionem, diutius excurrit ac algore stipatur.

Vitia organica in abdomine reclusa, nullum de diagnosi relinquunt dubium.

V.

Causa proxima.

Antequam momenta disponentia origini prosopalgiae inservientia, adtentae subjiciam considerationi, quaerendum erit, in quo causa proxima profundius delitescens consistat. Abstrusa morbi idea ducti fusiorem expositionem ac momentorum sublatentium indagationem desiderare cogimur, et quousque caligine difficulter removenda obducta cernitur, quilibet mihi, dispositionis conditionem investiganti, ignoscere velit, cum libenter fatear, forum mihi exquisitum laborem sagacissimorum medicorum indefessum exposcere. Neotericorum plures momenta occasionalia exactius dilucidare concupivere, quorum conamine egregio qua incitamento commotus, absconditam morbi indolem clariorem reddere conor. Abunde constat, Fothergillium [*]) primum fuisse, qui promptius explorandae causae proximae assiduam navavit operam. Egregio eventu labor illius coronabatur, attamen plura adhuc praestanda successoribus reliquit, seque ipsum causam ignorare professus. Subsumsit cum verosimilitudine

Imo. acre cancrosum, opinionemque suam sequentibus argumentis corrobare nisus: foeminas annis

---

[*]) Fothergill. Beobachtungen und Untersuchungen der londoner Aerzte. Band V. In der Sammlung praktischer Abhandlungen für Aerzte. Band III. Stück 1.

climactericis, qui disposione in degenerationem canceraticam insigniuntur, infestari, dolorisque anomaliam cum simili cancri, egregiumque effectum remediorum carcinoma praepedientium pro acrimonia cancrosa pugnare, profert. Cum et sexui masculino prosopalgia convenire visa, cum radicalis prosopalgiae medela cicuta absolvi non possit, imo dolor exasperetur, cum dolor incisione instituta potius exardescat, quisnam celeberrimo Frank [2]) adsentire haesitaret, cujus ingeniosa observatione Fothergillii opinio refutatur, qui prosopalgiae imaginem conspexisse enarrat, quin cancri aut scirrhi se obtulerint phoenomena.

IIdo. Casu fortuito ducti virus venereum sublatere censebant, nam errore commisso sub usu mercurialium rebellis mitigata fuit prosopalgia. Dolores syphilitici contrariam offerentes indolem, calore lecti noctuque exacerbationem agnoscunt.

IIItio. Originis metastatici celeberrimi André [3]), Hufeland [4]), Blumenbach et Borrant adducunt exempla, cum psora suppressa, retropulsa herpete orta fuerit prosopalgia, altera ex parte vero eruptis pustulis in febri miliari vim deleteriam fractam fuisse, commemoretur. Diaphoretica in emolumentum et levamen aegrorum propinata, huic hypothesi veritatem quandam conciliare videntur.

---

[2]) Joannis Petri Frank de curandis hominum morbis Epitome juxta ejus praelectiones ab Jos. Eyerel lib. VII. sect. II. pag. 141. Viennae 1805.

[3]) André observations sur les maladies de l'uretré a Paris 1756. pag. 318.

[4]) Hufeland's Journal der praktischen Heilkunde. B. 20 St. 1. Nr. 1. B. 9. St. 1. p. 56.

IVto. Paucissimi medicorum qua causam proximam commemorant vitia organica in abdomine reclusa, vitam officinae digestionis a norma deflectentem, infarctus, obstructiones, indurationes, impeditum sanguifluxum per systema venae portarum, quamvis largam affectionum nervosarum sistant fontem. Cum prosopalgia, affectione abdominali jamjam praesenti, facile oriri possit, cum saepius intercedente haemorrhoidali alvique fluxu cesset, cum mirum obveniat nervorum vinculum, mira sympathia, abdominis vitia magis extolli merentur. —

Vto. Celeberrimus Leidenfrost et Degener [5]) arthriticam subsumsere diathesin, constat. Probabilem diagnosin cautissima circumspectione esse determinandam arti confidentem non latebit. Bene consulens suspicionem insolitae commutationis cognoscet rationalemque morbi ideam desiderabit. Cum prosopalgiae causae ignorentur, cum simili apparatu therapeutico ac arthritis amoveri et tolli non possit, cum fluctuans ac incerta illi opposita fuerit therapia, imperitiae accusandi, qui regularem arthritidis decursum minus respicientes absurdum prava analogia demonstrare intendunt.

VIto. Nobilis de Leuthner [6,7]) aeque absurdum quaesivisse refugium, ex eo patet, quum neglectis praemis-

---

5) Leidenfrost et Forstmann de dolore faciei Fothergillii. Duisb. 1790.

6) Nobilis de Leuthner commentat. de dolore faciei Fothergillii. Wirceb. 1810. 8.

7) Henkes Handbuch der speziellen Therapie Band II. pag. 402.

sis opinionibus, nervum qua sedem agnoscens, astheniae ac erethismo nervoso prosopalgiae ortum adscripserit; vita enim alterata et organisatio deviare debet, organisatio vero a tramite recto deflectens subtilissimae innititur anomaliae, quam mortalium vix unus armato distiuquere valet oculo, cum dynamica vitia partium destructione minus se manifesteut.

VIIno. Nonnulli inopportune a tensione electrica [8]) tanquam ditiori momento causali lucidam exspectant disquisitionem, pro qua cito irruens brevique cessans paroxismus fallaciter pugnare videtur. Nemo certe erit, qui hypotheseos mentionem sagaciter expositam diguoscere vellet, etsi medicum in dubio reliuquat, multisque explicandi difficultatibus prematur.

VIIIvo. Majorem quam par est, valorem celeberrimus Leutinus [9]) iu detegenda causa proxima medullae oblongatae tribuit, quam opinionem convulsiva musculorum faciei distorsione, larga salivatione ac antagonistica cerebri irritatione evincere nititur.

Ex praegressis patet, in scriptis tum autiquiorum tum recentiorum auctorum plures obvenire controversias, pluraque dissonantia prolata fuisse. Diversi medici diversam explicaudi methodum largiuntur, quae etsi diguitate destituta appareat, salubrem obtinendae justae rationi praebuit ausam.

---

[8]) Bertholon de la Lazare de l'electricité du corps humain. Lyon, 1780, pag. 223.

[9]) Vogler in Blumenbachs medizinischer Bibliothek. Band II. S. 506. — Böhmer und Leutin eben daselbst Band III. S. 316 und 147.

Quamquam nocivos hypothesium effectus sufficienter expositos inveniamus, quamquam tentaminum tanta prosiliat diversitas, nondum liquet, selectam ex his omnibus hypothesin ullo carere vitio. Nosogenia securior haurietur, si animadversiones morbosae, incognita molimina castaeque naturae observationes judicium medici rationale dirigent.

Argumentis pro et contra trutinatis, riteque inter se computatis, sequens hypothesis, etsi dubiis nonnullis quoque prematur, evidentissima mihi videtur. Analogiam cum ischiade [10]) multum ad optandam contulisse terminationem ideamque prosopalgiae emendasse, notum est. Ex primariis symptomatibus evolvitur s u b l a t e n s n e r v o r u m f a c i a l i u m p r o c e s s u s i n f l a m m a t o r i u s. Nec unum desideratur inflammationis phoenomenon. Irritabilitatis ac sensibilitatis sphaeram occupatam, demonstrant: dolor dirissimus, congestionis signa, circulationis excessus, striis sanguinolentis comprobandus, tunica vaginalis nervea humore seroso plena, levamen antiphlogisticis remediis inductum, exacerbatio constitutione annua posita, medela prosopalgiae incisione nervi nonnunquam absoluta. Interim et huic theoriae firmum denegatur fundamentum, cui sequenti objectione oppugnare consuevere. Dolorem ab inflammatione vix repetendum esse, ex pulsanti eruunt indole; prosopalgiam striis sanguineis, quas pro reactione nervorum declararunt, saepe destitutam,

---

[10]) Domini Cottuni de ischiade nervosa commentarius, Neap. 1764. Jos. Petrini's neue Heilmethode des Nervenhüftweh aus dem Italienischen mit Anmerkungen von Spohr Dess. 1787.

subinde faciem algore correptam, animadvertere voluere, essentiali inflammationis signo dissimili, imo contrario. Peculiarem praesidentiam in aeris constitutionem eo vanam reddere intendebant, quum hocce momento mutato, vehementia affectionis immutata mansisse, visa fuerit. Cum inflammationis theoria maxima gaudeat verosimilitudine, totque arrideat medicis, cum naturae et observationi consentanea censenda sit, cum illi adaequata malum impugnanda superstrui possit therapia, usitatissimam ac promptissimam hanc explicandi methodum declararem. Objectiones huic hypothesi oppositae vix valorem experientia confirmatum exstinquere valent et pro exceptionibus de regula rarissime conspiciendis declaranda veniunt.

VI.

Causae proëgumenae excitantibus junctae.

Peculiaris perceptibilitas simultanea potentiarum excitantium actione juncta annis climactericis, sexui sequiori, aetatique mediae competit. Vix negari potest, in abdominalium viscerum anomaliis inveteratis sub varia imagine infestantibus, dispositionem ad prosopalgiam nervosam esse quaerendam. Quamvis obscura, vinculo dilucidando indigeat, quamvis ratio ma-

gis abscondita, manifeste observandum, dispositionem ad prosopalgiam subeundam profligatis vitae reproductivae turbis, interdum auferri, interdum vero perennem induci. Cum systema nervosum in cuncta organismi systemata praepollentem exerceat vim, imprimis anomaliae systematis dermatici ac officinae digestionis, suscipientes causas occasionales, majorem aegrotanti conciliant proclivitatem. Stagnante sanguine per proprium systema venae portarum, aegro inclinante in alvi segnitiem, haemorrhoides, arthritidem, melancholiam, profundius jamjam syphilide irradicata, dispositio essentialis ad prosopalgiam inducitur. Posita hac opportunitate, levidensi accedente momento excitanti malum erumpere, relapsuque gaudere, varia recensentur exempla.

Lauto vitae generi addicti, labore gravi occupati, potulentis spirituosis faventes, foeminae irritantibus variis pigmentis, faciei ornandae inservientibus deditae, vehementi non raro corripiuntur prosopalgia. Hoc respectu jam dispositi, laesionibus externis accedentibus, irritamentis, nervum trigeminum sive premendo, sive corrodendo, sive distendendo afficientibus, muco sordibusque collectis, insectis in antrum Highmori proserpentibus, vulneribus, cariosa ossium destructione, irritamentis ab aegro ipso scabendo inductis, citissime malo succumbunt.

Hisce violentiis occurrentibus et vasorum et nervorum vitam a recto deflectere tramite, opportunitatem magis magisque extolli debere, neminem latebit. Numerosissimae causae, sive sint proëgumenae, sive excitantes ortui prosopalgiae inservientes, aliter aliterque medelam determinant, cum mox incremento symp-

tomatum graduali, mox praecipiti passu insurgant, vivumque organismum generatim aut speciatim infestentur. —

VII.
Prognostica momenta.

Jam liquet, ad quae momenta prudens artique confidens medicus in designanda prognosi respiciat, oportet. Eventus verosimiles perpendendos serius adjungere opinor, ne de praedicendo exitu futuro nos in dubio relinquant. Ne medicus infausto ac terrifico puniatur morbi eventu, minime negligenda distinctio empiricorum ac rationalium momentorum; ex causis proëgumenis, ex perpensa aegri constitutione, symptomatibus combinandis ac adnexo illius decursu sponte scatebit, an organismus anomalia praehensus, cito et radicaliter placari possit, nec ne. Epigenomenis fortuito casu accidentibus ac empiricis quibusdam signis, aliter eventus praesagium determinari posse, constat. Cum vires organicae, impetuoso paroxismo saepius irruente deprimi imo exstinqui possint, cum summus inducatur lanquor, cum flagella vix mitigata cito resuscitetur, dolorque atrox palliativo modo tantum leniatur, rarius faustum supponendum augurium. Docuerunt observationes exempla insanatae prosopalgiae nervosae, quae, etsi lethifera censenda non sit, frequentem oc-

casionem posthumis praebet morbis, qui metum mortis imminentis inducere pares sunt. Incertam ac infaustam plura momenta reddunt. Ex aetate provecta, sexu sequiori, constitutione teneriori, ex temperamento irritabili, neurosibus praegressis, quae peculiari cum prosopalgia nectuntur vinculo, ex desideratis naturae moliminibus salutiferis, ex recidivis frequentius sese excipientibus, quoad invasionem anticipanti indole gavisis, ex complicatione cum arthritide aliisque profunde irradicatis anomaliis, ex inani causas amovendi spe, quorsum spectant ulcera venerea, hysteria, organica vitia, exostoses, cancer, animi pathemata deprimentia, prognosin tristi stipari debere praesagio, cognoscitur.

Hisce quoque accenseri merentur, genius epidemicus, tales affectiones diutius sustinens, perversa medela, aegrum enervans, frequens aeris athmospherici vicissitudo, aer per rimas trahens, quapropter benignam morbi resolutionem absque artis adminiculo inducendam prohibent, primum sub eventu praedicendo sibi vindicant locum, laetumque nunquam admittunt praesagium. —

Cum rationalia symptomata medico sint insufficientia, et empirica perpendenda veniunt.

Dolore atroci, tremore genarum, supervenienti marcore increscenti, intermissionum defectu, orta febri lenta in perniciem aegri solummodo tendenti, aegrum orci faucibus committi, approbatur.

Quo simplicior e contra character morbosus, quo junior aetas, eo feliciorem sperare licet eventum. Si simplici apparatu cura ex voto cedit, si prosopalgiae imago epigenomenis infaustis destituitur, si paroxismi

brevissimum excurrunt temporis spatium, longioresque agnoscunt intermissiones, si prosopalgia a posthumo non excipitur malo, artis conamine difficulter removendo, tum omnia symptomata simul sumta nervorum affectionem levidensem et vilipendendam manifestant, salubremque exitum a medico declarandum exposcunt.

VIII.

Consuetissimae prosopalgiae nervosae terminationes.

Disquisitio exitus eo tendit, ut prosopalgiae prehensi, rarius sanitatem recuperent, frequentius vero posthumis vexentur morbis, ac invasione saepius iterata, increscente subsequa anomalia certae tradentur morti. Hanc triplicem terminationem bene perpendamus, oportet. Difficillimis revera problematibus inserenda exactior terminationis disquisitio, sive concernat plagam topicam, sive totius organismi structuram. Si prosopalgia nervosa seriem insultuum repente et inopinato praecoci malignitate saevientium offert, dynamica nervorum anomalia in organicam transgrediendi minante, degenerationis in melancholiam, maniam et furorem exempla adducuntur, quae, etsi rarissime obveniant, conamini furioso sese interficiendi, occasio-

nem suppeditasse, experientia constat. [1]) Larga epiphora salivaeque excretio, organica vitia in abdomine occulta, profluviorum suppressio, pertinaces neuroses, syphilis larvata, arthritis inveterata, exanthemata prorumpentia marcorum adaugent, mortemque orta febri lenta citius inducunt. Paralysin musculorum, summum cruciatum per lustra imo totam infestare vitam saepiusque novo reverti furore, observationes crebrae comprobant. Funestus eventus et tum judicatur, si affectio in nobilius transiliens organon, latius extenditur.

IX.

Therapia.

Sedandae pertinaci affectioni ac nervorum exorbitantiae compescendae regimine justo diaetetico satisfieri potest. Praestitis praestandis, potentiae incitantes, mechanica irritamenta summa cautela sunt removenda, ne nova noxa ex admissis stimulis propullulet aegro, diutius hac affectione detento. Utrumque vero effectum non subitaneum esse, sed pedetentim observari, moderamine aegrotantium summo, per menses excurrenti, comprobatur. Arceantur omnes stimuli, qui excedentem sensibilitatis processum magis effrenem reddere consuescunt, qui morbum protrahendo exaspera-

---

1) Blum. London. med. Journ. 1786. pag. 47.

re, illiusque vim nocivam intendere valent, qui denique exquisitae medendi methodo salutiferam demunt indolem. Fluida temperantia solummodo ingurgitet, quaecumque ingerit, blanda, indifferentia, omni stimulo sint destituta. Difficulter digerenda, masticationi fortiori subjicienda, sedulo amoveantur; neque indulgeat, imo urgente necessitudine, potulentis spirituosis, concentratis, exaestuantibus, sive dilutis, caveat a motus excessu, coerceat animi pathemata deprimentia, quae sub omnibus circumstantiis infensum in organismum exserere valent effectum, grata, gratissima horum vices potius suppleant oportet. Impulsum mentis, sensuum exercitatione excedente, protracta et intensiori meditatione, leypothimiis citissime sese excipientibus inductum, quantum fieri possit, reformidet aeger, abstineat a frequenti corporis jactatione, statum potius exasperanti. Violentam corporis reactionem aëris athmosphaerici stimulo, refrigerio de novo concesso, calore immodico, frigoris excessu, mephyticorum miscela, partium constituentium combinatione perversa induci ac prosopalgiam hisce momentis concurrentibus exasperari, nulla indiget mentione. Tepor lecti calorque intensus ad fornacem, intensiorem reddunt affectionem atque essentialibus momentis excitantibus merito inserenda veniunt; hinc temperatura cum certo semper concordet Thermometri statu. Cum vero enumeratis regulis diaeteticis, quae primam sistunt Therapiae indicationem, radicalis non absolvi possit cura, cum amota jamjam causa, nisus a vexis liberandi nondum praestetur, auxilia therapeutica gravissima, generosissima conamina opponere, urget necessitas, ut cura salutifero prospiciat eventui. Non desunt medici, qui ne-

glecta causarum indagatione, statim malum oppugnare, turbasque deleterias sedantibus sopire non haesitant; sed palliativo modo morbo occurrentes, nullo conaminis gaudent fructu. Convicti vero de nexu causali, de sublatente affectione chronica, aut acuta causam sedulo abstergere nituntur.

Prosopalgia generali indicatione jamjam mitigata. nullisque exsurgentibus conaminibus naturae medicatricis beneficis et salutiferis, ars sola naturae morbo luctanti, succurrat, oportet.

Quapropter a medicis distinquendum tractamen irritabilitati excedenti opponendum ab illo, quo sensibilitatis fervor effrenis abstergi possit, sistunt enim principalia organismi systemata, centralia in se continent organa, quibus obrutis uno alterove gravissimae ac exitiosissimae manifestantur turbae. Sub magno sanguinis fervore, stimulo omni destituta, antiphlogistica, ad imum ventris derivantia, eccoprotica, organa specialius adfecta adgredientia veniunt porrigenda. Enatis turbis in systemate sensibilitatis prioresque exsuperantibus, omni aevo nervina mera opposuisse, constat. —

Therapia specialior ac casui concreto adaptanda pro diversitate causae, pro gradu interceptae aut velocioris circulationis, pro congestione vasa obliteranti varia, pro rebelli affectione mitioribus non profliganda aut allevanda, pro anomalia decursus, mox lenientia, leniter laxantia, mox anthiphlogistica fortiora exposcit, hinc medici a mitissimis ad efficaciorem apparatum ascendentes rationale et valde proficuum manifestant tractamen.

Cum nullum specificum, quod hoc praestet et profligandae prosopalgiae nervosae par sit, notum pharmacon, cum ignoretur perspecto symptomatum nexu causarumque vinculo evidenti, justa Therapia ad prosopalgiam nervosam, flagellam aegrorum continuam sistentem, exterminandam sufficiens, cum natura superioritate destituta, salubri molimine morbum exacte subigere non valeat, quotidie experimur, a medico impugnaudi necessitatem summopere respiciendam esse. Plura remedia a medicis qua specifica laudantur, immerito laus illis tribuitur, quia sub omnibus circumstantiis diversum imo contrarium edunt effectum.

Ob nosogeniam nimis occultam, ob rebelles ac nocenter deflecteutes anomalias systematis reproductivi, ob impedimenta ex gravi et perstanti laesione muneris officinae digestionis scaturientia, ob suspicionem verosimilem syphilidis larvatae, arthritidis sublatentis retropulsae impetiginis praecoci laude commendata, ac simplici affectioni adaptanda auxilia therapeutica specifia, tentamina medicorum egregia simplicem prosopalgiam nervosam concernentia, ad sanitatem brevi recuperandam non sufficiunt. Cum hic moderamen virium vix locum teneat, cum therapia opponenda, cum reactio organismi resuscitata valida motusque febriles desint, medendo morbo diversissima pharmaca satisfecisse visa.

Pro adlata causa proxima medelam utiliter dirigere intendunt, hinc Fothergillius acrimoniam cancrosam protracto cicutae usu debellare ausus. Sub diversa dosi ad vigiuti usque grana ascendentes Fothergillii coaevos cicutam porrexisse, notum est. Si inde propullulaverit levamen, sedanti illius vi solummodo ad-

scribendum erit, specifici nomen nequaquam meretur. Reconvaluere quidem plures, prosopalgia revera aversa, quin cicuta in usum tracta fuerit, e contra, commendatum contra cancrosam acrimoniam remedium aegre medici desiderio satisfecisse, constat.

Fothergillii successores praefidentia peculiari in opium ducti, omne levamen illi adscripsere. Cognitis causis praegressis, haud raro violenta actione organismo potius nocere quam prodesse, affirmarem. Cum exorbitantiam virium in oppositum vertere valeat statum, cum e contra febris exorta lenta citissime appropinquet fini, cum summa inertia, virium lanquor aliacque noxae sanitatem acque periclitantes inde proveniant, breve, momentaneum levamen, compescendam sensibilitatem, rapidioremque sanquinis circulum per organa teneriora inhibendum concernens adduxisse, serius vero statum exasperasse, exitumque lethalem provocasse, plures observarunt. Dosis restricta nullum edit effectum; laudanum majori quantitate propinatum, turbas functionum viscerum abdominalium exasperare, inhibitam per alvum evacuationem segniorem reddere, cephaleam, sensuum externorum hallucinationes, mentis stuporem induecre ac congestiones versus caput jamjam obrutum, adaugere valet. Cum aegri citissime illius usui assuescant, eo plus detrimenti ex dosi in dies adaugenda capiet aeger. Ubi nimia peccaverit irritabilitas, a celeberrimo Frank [1]) sequens connubium proficuo eventu propinatum fuisse constat.

---

[1]) P. Frank l. c. pag. 142.

Rp. Assae foetidae
Extracti cort. peruv. aa. unciam unam
Moschi optimi scrupulum unum
Opii puri
Syr. cort. aurant. sol. grana sex fiant l. a. pill.
gr. II. capiantur mane ac vesperi Nr. 4.

Enarrat exemplum de foemina dirissimo dolore per annum afflicta, protracto pilularum usu a flagella liberata.

Haigthon [2]) efficax connubium cum aethere sulfurico propinasse fertur, quin radicali gavisus fuerit cura. —

Etsi laudani usu nervorum erethismus generatim dolentesque nervi speciatim obtundantur, tamen momentaneo solummodo jungitur auxilio, radicali curae vero impar censendum.

Ex remediis sedantibus reliquis Belladonnam revera praeripere palmam, ad grana duo sub initio curae porrectam, inunctione simultaneo olei Sassafras junctam, e sagacissimis experimentis Stark [3]) eruitur, qui illius usu protracto rebellem prosopalgiam sanatam, residuosque dolores kali muriatico oxygenato [4]) ad grana sex ter de die prorecto, profligatos conspexit. Aeque fortiter systema nervosum magna antispasmodicorum serie tum in fine peripherico tum universim feritur. Nervis impressionem gratam et proficuam con-

---

[2]) Haighton l. c. pag. 191.

[3]) Starks Handbuch zur Kenntn. und Heil. innerl. Krankh. nach des Verf. Tode herausgegeb. v. Nasse. Jena 1802 B. 4. pag. 9.

[4]) Herber in Hufelands Journal der praktischen Heilkunde 1813. St. 6. pag. 82.

ciliantia sub diversa commendantur forma et dosi. Datura stramonii forma tincturae [5]) egregium exhibuit pharmacon, quare formulam adnectere non haesito.

Rp. Sem. dat. Stramon. uncias duas
Vini hispanici uncias octo
Vini rectificati unciam unam
Diger. per aliquot dies et filtra.

S. Guttae sex ad decem ab initio pro dosi exhibeantur. —

Experientia testatur, aconitum cum extracto cicutae, hyoscyamum, asam foetidam, castoreum, valerianam, arnicam, tincturam quajaci volatilem, viscum quern. coccionellam septem punctatam forma tincturae effiracioris ad guttas quadraginta imo sexaginta propinatam valdopere celebratam, denique pulverem foliorum digitalis purpurae aliaque excitantia volatilia, naphtas etc. saepius egregio coronata fuisse eventu; — ad haec allata tum vero confugiendum, si ratione nervorum pessumdatorum ignota prius qua specifica assignata pharmaca ad devincendam prosopalgiam non suffecissent, si sensibilitatis anomalia diffusa ac per totum systema nervorum extensa apparuisset.

Primum vero locum inter medicaminia interna occupare meretur hydrargyrum muriaticum mite. Neurilemati et vaginae nervorum affectae simul prospicit, humorisque serosi stillaticii ibidem collecti evolutionem coercet, exsudationem quam optime praevertit, resorptionem lanquentem intendit, inflammatoriam notam dissipat. Sive infricetur, sive per os communicetur, princeps fere prosopalgiae sistit auxilium, quare summa illi tribuenda fides.

---

[5]) Lentin in Hufeland's Journal B. 9. pag. 59.

Transgredientes ad proficua remedia externa, seriem illorum enumerabimus, quin seorsim illa pro diversitate systematis affecti tum nervosi tum vasorum sanquiferorum sejungamus.

Medici suadunt adplicationem sanguisugarum topicam sub summo faciei turgore, arteriis temporalibus fortiter digitum ferientibus, alioque suppresso sanquifluxu. Cucurbitas sanguineas antispasmodicis et antiphlogisticis merito adnumerari posse, effectu egregio comprobatur.

Experientia medicum audacem monet, ne locali sanguinis depletione reiterata erethismum inducat ac prosopalgiam exasperet. Saepius hydrargyro plaga affecta infricetur, quapropter a celeberrimo Stark sequens commendatur unquentum:

Rp. Axungiae porcinae unciam dimidiam
Hydrarg. muriat. mit. scrupulum unum.
Olei Galbani.
Ol. Succini aa. scrupulum semis.
Mds. In regionem proc. mastoidei omni bihorio infricetur. —

Depletionem topicam subsequamque infrictionem unquenti mercurialis qua medelam externam exquisitam, laudabilem ac morbi naturae consentaneam commendant. Ab unquento Autenrithii, linimento volatili, Laudano liquido Sydenhami, a spiritu vini camphorati cum petroleo, têrebinthina et camphora, ab unquento roris marini composito, solutione saturata ammonii, tinctura cantharidum, ab oleo galbani et succini mixtis, vix radicalis potius paliativa cura speranda, momentaneum vero levamen solummodo exspectandúm. Ad excitandum ptyalismum methodus Clar-

cii [6]) proponens infrictionem hydrargyri muriatici mitis internae genae faciei, reliquis eventu et laude antecellit. Non desunt experimenta pertinacissimae prosopalgiae nervosae profligatae per infrictiones auri muriatici. [7]) Derivantibus fortioribus, setaceo, fonticulis plagae dolenti quam proxime adplicatis, vesicantibus, sinapismis, cortice Mezerei, lapide caustico, moxa imo cauterio [8]) influxu egregio Magnetismi animalis [9]) et Electricitatis, [10]) infensiori modo organisationem adgredientibus notabiliter topicus imminuitur dolor horrendus, fortissimaque antidota censenda. — Hisce adnumerant emplastrum cantharidum, pulverem cantharidum, [11]) qui relictam suppurationem sustinet, adjungunt porro balnea tepida, sulfurea, [12]) in fines periphericos nervorum agentia, herbis aromaticis acuata, pediluvia ex cinere et semine sinapeos contuso praeparata, epithemata ex aqua frigida aut glacie, [13]) vapores ex cicuta, datura stramonii ex cinabari evolutos per tubos angustos attractos. Longe frequentius oc-

---

6) Cruixshank a new method. of in troducing. mercury in lothe circulation et London. 1779.

7) Chrestien de la methode jatroleptique. Paris 1811.

8) Guincourt Journal de medicine continué. à Paris Vol. 15. pag. 348.

9) Gmelins fortgesetzte Versuche über den thierischen Magnetismus pag. 684.

10) Blunt in der Sammlung auserl. Abhandlungen für prakt. Aerzte. B. 4.

11) Proscwitz. l. c. Th. 1.

12) Lentin in Hufeland's Journal. B. 9. p. 56.

13) Consbruch's Taschenbuch für angehende praktische Aerzte, B. 2. p. 22.

currit prosopalgia sympathica, ac symptomaticam solummodo exposcit medelam, profligando momento causali inservientem. Si subest syphilidis suspicio, tum turbae mercurialibus specifico modo agentibus sive inungendis sive deglutiendis [14], [15]) componi debent, quae certissime exoptatum adducunt effectum. Exanthemata retropulsa revocare intendas, diaphoresin promoventia exhibeantur; ad resuscitanda suppressa inserviunt fonticuli, ulcera artificialia, setaceum, pluraque externe commendata. Profluvia sanguinolenta suppressa citissime revocanda nota alioquin methodo. —

Suppressa transspiratio arthritidi et rheumati favens, justo adducatur tramiti remediis antarthriticis laude commendatis, inter quae calomel, aconitum, quajacum, tinctura colchici etc. spectant. Unquentum ex camphora, hyoscyamo et cicuta ope salivae subactum, unquentum Autenrithii arthritidem haud raro provocarunt. —

Methodus evacuans [16]) solvensque generosior tum in computum vocatur, quo diutius viscerum abdominalium anomalia protracta et desorganisationis jamjam vestigia reperiuntur. Solventia eccoprotica, tonicis juncta, clisteres sic dicti Kaempfii viscerales proficicuo eventu in usum trahebantur. Plexum solare centrum erethismi nervorum viscerum abdominalium

---

[14]) Maasius in Hufelands Journal B. 20. St. 1. Lentius Beytr. zur Ausübung der Arzneywiss. B. 2. pag. 123.

[15]) Rusts Magazin für die gesammte Heilkunde B. 1. St. 3. pag. 354.

[16]) A. G. Richter l. c. pag. 71.

sistere, constat, hinc medicamina acidum zooticum includentia, aliaque antispasmodica sub cauto regimine fervori systematis nervosi prospiciunt. Assidua aegrotantium flagella recrudescens, cultri opem exposcit. Objicere quidem plures [17, 18, 19, 20]), pro praestanda difficili operatione summam manus dexteritatem egregiamque Anatomiae cognitionem requiri, qua desiderata alii nervi perscindi gravissimaque laesiones ductus excretorii Stenoniani oriri possint. Inanis haec controversia levi refutatur negotio [21, 22, 23, 24]). Quamvis obstent experimenta expertissimorum chirurgorum sine omni fructu operationem peragentium, quamvis obstent frequentes anastomoses, aeque perscindendae,

---

17) Siebolds Chiron. B. II. S. 166.

18) Thouret l. c. tom. I — V. Louis gazette salutaire 1766. Nr. 36.
Viellard diss. utrum in pertinacibus capitis facieique doloribus aliquid prodesse possit sectio nervorum quinti paris. —

19) Hufelands Journal d. prakt. Heilkunde Bd. XXV. S. 45.

20) Richerand. Nosographie chirurgicale Ed. II. à Paris 1808. pag. 199. —

21) Lentin's Beyt. zur ausübenden Arzneyk. W. B. II. S. 85, 86.

22) Langenbeck. Tractatus anatomico-chirurgicus de nervis cerebri in dolore faciei considerandis. Göttingen 1805. c. tab. II. und desselben Bibliothek für Chirurg. B. II. S. 4. 157. —

23) Klein. In Siebold's Chiron. B. II. St. 1. S. 157. —

24) Kepp. Hufelands Journal der prakt. Heilk. Bd. II. S. 65.

relicta ulcera canceratica maligna, prosopalgia sympathica, tum certe fausto eventu coronabitur opes chirurgica, tum salutifera erit operatio, si sede doloris exacte determinata certus patitur ramus malumque ex nervi desorganisatione locali proficiscitur. Tres plerumque nervos concernit operatio, vel supraorbitalem vel infraorbitalem vel unum alterumve facialis ramum. Incisio nervi infraorbitalis duas exigit lineas designandas, quarum prima a dente molari primo ad orbitam ducitur, alia vero aeque verticalis dimidia parte pollicis ab orbita remota designatur, fitque incisio dimidium pollicem longa ac dimidio pollice a margine orbitali remota, exordiens a processu nasali, discinduntur tegumenta communia, labii superioris levator proprius, levator anguli oris, in angulo oris incisio terminatur. Tactu indagari posse foramen infraorbitale, [25]) vix crederem. Plurimis ramis nervi facialis affectis, celeberrimus Langenbeck suadet, et nervum infraorbitalem et ramos faciales perscindi posse, quae operatio laesionem carotidis aut arteriae temporalis subsequam habet. Cultro convexo ac acuminato instituere plures incisionem ad ossa usque penetrantem, quo facto, nonnulli citam unionem, alii vero suppurationem longiorem proponunt, priorem tunc instituendam monent, ubi summo levamine subito gaudet ager, alteram vero suadent, dolore pedetentim evanescente. Musculorum status paralyticus, ulcera ac cicatrices non raro prosopalgiam excipiunt.

---

[25]) Sammlung auserles. Abhandl. für prakt. Aerzte B. 20 pag. 184. —

Theses defendendae.

1.

Cuilibet temperamento peculiaris competit constitutio.

2.

Calor aestivus essentialiter systema cholopoëticum infestare visus.

3.

Hepatis morbi formite putrido cito impraegnantur.

4.

Febrim biliosam facile induere characterem nervosum, millena evincitur experientia.

5.

Medici, prosopalgiae diathesin arthriticam semper subministrantes, falsam profitentur opinionem.

6.

Melaenae sedes nondum exacte determinata.

7.

Paralysi, quae apoplexiam nervosam insequitur, ferro scatentia conveniunt balnea.

8.

Haemorrhoides multifariam exhibent imaginem.

9.

Idea morbi localis concipi nequit.

10.

Menstruorum suppressio et retentio gregi malorum ausam praebent.

11.

Rhachitis et scrophula ex eadem promanant matre.

12.

Vitam sedentariam frequentissimam morborum causam suppeditare, neminem fugiet.

13.

Thermarum mineralium abusus hodiedum magis magisque extenditur.

14.

Caveat medicus, ne inani inhaereat theoriae aut solam profiteatur empiriam.

15.

Praesentibus simul sumtis reliquis inflammationis signis, crustae inflammatoriae fides tribuenda, secus fallax exhibit symptoma.

16.

Seducitur valdopere, qui bulbi morbos qua locales tractare velit.

17.

Qui miasma cum contagio confundunt, errorem committunt.

18.

Jede Blatternepidemie zeigt in ihrem Verlaufe verschiedene Modificationen.

19.

Obschon hie und da besondere Zweifel gegen die Kraft der Schutzpocke erhoben werden, so bleibt sie doch bis jetzt das bewährteste Mittel zur Verhüthung verheerender Menschenblattern.

20.

Die innere Heilmethode der bereits ausgebrochenen Hydrophobie anbelangend, stehen wir beynahe auf demselben Punkte wie vor Jahrhunderten.

21.

Bey Erstgebärenden verträgt sich die Möglichkeit tödtlicher Verletzungen des Kindes mit schnell überraschender Geburt.

22.

Die Erörterung der Ursachen des schwarzen Staars verdient eine gröfsere ärztliche Würdigung als ihr bisher zu Theile ward.

Pragae:
Typis Sommerianis.